

DO 15 GRUDNIA POWSTANIE UMOWA SPOŁECZNA WS. GÓRNICTWA

Do 15 grudnia br. zostanie opracowana Umowa społeczna, regulująca funkcjonowanie sektora górnictwa węgla kamiennego – zakłada porozumienie zawarte w piątek między śląskimi związkami zawodowymi a stroną rządową. Umowa określi m.in. mechanizm finansowania górnictwa.

Od treści Umowy społecznej ma także zależeć ostateczny kształt polityki energetycznej państwa. W porozumieniu potwierdzono również, iż rząd dokona zmiany legislacyjnej w zakresie zwolnienia z obowiązkowej hurtowej sprzedaży energii elektrycznej na giełdzie towarowej – oznacza to zniesienie tzw. obliża giełdowego w sprzedaży energii.

Piątkowe porozumienie – jak zapisano w jego treści - wchodzi w życie z dniem uzyskania zgody Komisji Europejskiej na pomoc publiczną, w tym na dopłaty do bieżącej produkcji dla sektora górnictwa węgla kamiennego. Właśnie do uzyskania takiej zgody będzie konieczna Umowa społeczna, która powinna powstać do połowy grudnia.

„Umowa zostanie przedstawiona Komisji Europejskiej i jest niezbędna w celu uzyskania zgody na udzielenie pomocy publicznej. Umowa społeczna będzie podpisana przez przedstawicieli rządu, marszałka woj. śląskiego, stronę społeczną oraz przedstawicieli zarządów spółek górniczych. Jednocześnie przygotowana zostanie umowa dotycząca transformacji woj. śląskiego, nad którą prace rozpoczną się w październiku 2020 r.” – zapisano w piątkowym porozumieniu.

O podpisaniu porozumienia poinformowali w piątek w południe przedstawiciele negocjujących od minionego wtorku stron. PAP dotarła do treści dokumentu, złożonego z porozumienia ramowego oraz załącznika, w którym określono daty funkcjonowania poszczególnych kopalń węgla energetycznego, należących do Polskiej Grupy Górniczej (PGG) - ostatnie z nich mają być wygaszone w 2049 roku. Warunkiem realizacji ustaleń jest zgoda Komisji Europejskiej.

„Strona rządowa wystąpi do Komisji Europejskiej o zgodę na pomoc publiczną, w szczególności na finansowanie bieżącej produkcji, celem zapewnienia stabilności funkcjonowania spółek górnictwa węgla kamiennego” – czytamy w porozumieniu.

Dokument zawiera gwarancje zatrudnienia aż do emerytury górniczej dla wszystkich zatrudnionych pod ziemią lub w zakładach przeróbki węgla w dniu zawarcia porozumienia. Dotyczy to załogi spółek kontrolowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Skarb Państwa.

Jeżeli w systemie alokacji pracowników nie będzie gwarancji ciągłości pracy danej osoby w kopalni lub zakładzie przerobczym, będzie możliwość skorzystania z osłon: urlopów przedemerytalnych lub jednorazowych odpraw pieniężnych. Z urlopów będą mogli skorzystać górnicy, którym do emerytury zostało nie więcej niż cztery lata, oraz pracownicy zakładów przerobczych co najmniej na trzy lata przed emeryturą.

W piątkowym porozumieniu zapisano, że ostateczny kształt polityki energetycznej państwa uzależniony będzie m.in. od treści Umowy społecznej regulującej funkcjonowanie sektora górnictwa węgla kamiennego.

Umowa społeczna ma zawierać m.in. mechanizm finansowania spółek sektora górnictwa węgla kamiennego oraz inwestycje w nisko- i zeroemisyjne źródła wytwarzania energii realizowane z węgla kamiennego - m.in. poprzez inwestycje w Elektrowni Łaziska, z wykorzystaniem technologii CCU (z wychwytywaniem CO₂ - PAP) oraz instalacji do produkcji wodoru z gazu koksowniczego.

Porozumienie przewiduje również utworzenie spółki specjalnego przeznaczenia, której celem będzie realizacja projektów z obszaru czystych technologii węglowych, m.in. tzw. paliwa bezdymnego. Spółka ta zweryfikuje projekty z obszaru technologii IGCC (zgazowania węgla), CCS, CCU (wychwytywanie CO₂) oraz wykorzystania węgla do produkcji metanolu i wodoru. Przewidywane jest także dopuszczenie wykorzystania tzw. paliwa bezdymnego (węglowego) w gospodarstwach domowych do 2040 roku.

W porozumieniu potwierdzono, że rząd powoła pełnomocnika ds. transformacji terenów pogórnich „w celu skoordynowania wszystkich działań związanych z rozwojem gospodarczym i tworzeniem miejsc pracy na tych terenach”.

Ponadto, rząd zobowiązał się do przedstawienia modelu utworzenia funduszu inwestycyjnego w oparciu o aktywa wygaszanych kopalń Polskiej Grupy Górniczej. Strony ustaliły również, że „funkcjonowanie Elektrowni Rybnik w oparciu o węgiel kamienny będzie zapewnione do 2030 roku”, zaś rok przed upływem tego terminu dokonana zostanie analiza możliwości dalszego funkcjonowania tej elektrowni.

„Strona społeczna zwraca się z wnioskiem o zachowanie dostępu do złóż węgla kamiennego w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego i surowcowego Polski” – czytamy w porozumieniu, kończącym trwającą od poniedziałku podziemną akcją protestacyjną w kopalniach.

Załącznik do porozumienia zawiera rozpisane do 2049 roku terminy zakończenia produkcji węgla w poszczególnych kopalniach Polskiej Grupy Górniczej; w załączniku nie padają natomiast nazwy kopalń spółki Tauron Wydobywanie oraz kopalni Bogdanka na Lubelszczyźnie. Nie ma też mowy o kopalniach Jastrzębskiej Spółki Węglowej, która produkuje węgiel koksowy, potrzebny do wytwarzania stali.

Zawarty w załączniku wstępny harmonogram transformacji sektora górnictwa zakłada, że jako pierwsze - w przyszłym roku - mają zakończyć działalność katowicka kopalnia Wujek (wcześniej połączona z kopalnią Murcki-Staszic) oraz kopalnia Pokój w Rudzie Śląskiej, będąca częścią kopalni Ruda. Inne części kopalni Ruda - Bielszowice i Halemba - mają działać niezależnie jeszcze do 2023 roku, kiedy planowane jest ich połączenie. Sama Halemba ma pracować jeszcze do 2034 roku. Porozumienie zakłada, że „do 2022 r. przeanalizowana zostanie możliwość wykorzystania zasobów węgla koksowego z ruchu Bielszowice”.

W 2028 r. wygaszona ma być kopalnia Bolesław Śmiały w Łaziskach Górnych, jednak wcześniej przeanalizowana zostanie możliwość inwestycji w należące do tego zakładu złoża „Za rowem bełckim”. W 2029 roku ma zakończyć wydobywanie gliwicka kopalnia Sońnica; wcześniej zweryfikowana zostanie możliwość pozyskania koncesji z partii Makoszowy.

W 2035 roku zakończyłaby działalność kopalnia Piast w Bieruniu, a dwa lata później kopalnia Ziemowit w Łędzinach. „Do 2023 r. zostanie dokonana analiza kopalni Piast-Ziemowit co do jej dalszego funkcjonowania w zakresie ewentualnego wykorzystania węgla w instalacjach do zgazowania pod kątem produkcji metanolu” – czytamy w załączniku do piątkowego porozumienia.

Kopalnia Murcki-Staszic w Katowicach byłaby wygaszona w roku 2039, a kopalnia Bobrek w Bytomiu - rok później. W 2041 przestałaby wydobywać węgiel kopalnia Mysłowice-Wesoła, w 2043 r. kopalnia Rydułtowy, a w 2046 r. kopalnia Marcel w Radlinie. W 2049 r. wygaszone mają zostać - jako ostatnie - dwie należące do PGG kopalnie rybnickie: Chwałowice i Jankowice.